

Program merytoryczny Konkursu Historycznego dla uczniów gimnazjów – rok szkolny 2010/2011

„Polska w Europie, Europa w Polsce”- polityka, społeczeństwo i kultura w Polsce na tle dziejów Europy”

Konkurs obejmuje treści nauczania i umiejętności wynikające z podstawy programowej kształcenia ogólnego uczniów gimnazjum w zakresie historii oraz opanowania standardów egzaminacyjnych w zakresie przedmiotów humanistycznych ze szczególnym uwzględnieniem historii.

Zakres merytoryczny.

1. Europa i świat śródziemnomorski w wiekach średnich: państwa, religie, społeczeństwa, kultury (Bizancjum, Arabowie, państwo Karolingów, cesarstwo Ottonów, uniwersalizm cesarski i papieski, ruch krucjatowy, jedność i różnorodność kultury średniowiecza.
2. Monarchia wczesnopiastowska; statut Bolesława Krzywoustego i rozbięcie dzielnicowe Polski; zjednoczenie państwa polskiego; Polska Kazimierza Wielkiego.
3. Pierwsi Jagiellonowie na tronie Polski.
4. Kultura i społeczeństwo Polski średniowiecznej- zjawiska i procesy; specyfika kultury polskiego średniowiecza.
5. Europa w XVI i XVII wieku: konsekwencje odkryć geograficznych, reformacja i reforma katolicka; barok; powstanie systemów absolutystycznych (Francja, Rosja).
6. Rzeczpospolita szlachecka XVI-XVII w.- społeczeństwo i polityka.
7. Rzeczpospolita szlachecka XVI –XVII w.-kraj wielu kultur i religii.
8. Przełom oświeceniowy w Europie i w Polsce- przemiany ustrojowe i cywilizacyjne
9. Rewolucja francuska i jej znaczenia.
10. Rzeczpospolita w epoce saskiej.
11. Polska w 2 połowie XVIII wieku-odrodzenie kulturalne, próby ratowania Rzeczypospolitej, rozbiory, powstanie kościuszkowskie.
12. Przemiany społeczne i cywilizacyjne w XIX wieku.
13. Przemiany na mapie politycznej Europy i świata; rozwój ekonomiczny i społeczny w XIX wieku.
14. Losy i postawy Polaków w okresie zaborów.
15. Powstania narodowe, koncepcje pracy organicznej, losy Polaków na emigracji.
16. Kultura polska w latach 1795-1914.
17. I wojna światowa, sprawa polska podczas I wojny światowej, rewolucje rosyjskie.

18. Świat między wojnami: kryzys demokracji (systemy totalitarne, hitleryzm i komunizm); najistotniejsze problemy gospodarcze i społeczne w latach 1918-1939.
19. Odrodzone państwo polskie: budowa państwowości, walka o granice; ewolucja ustrojowa; główne problemy gospodarcze i społeczne; polityka zagraniczna, miejsce Polski w Europie międzywojennej.
20. Kultura polska w okresie międzywojennym.
21. II wojna światowa; pakt Ribbentrop-Mołotow i jego realizacja; budowa koalicji antyhitlerowskiej; eksterminacja narodów na terenach okupowanych; obozy koncentracyjne i łagry; Holocaust.
22. Polska w latach 1939-1945; okupacja radziecka i niemiecka na ziemiach polskich; polskie państwo podziemne; powstanie warszawskie; losy Polaków w kraju i na obczyźnie.
23. Udział Polaków na frontach II wojny światowej.
24. Polska po 1945 roku: walka o kształt państwa, polski stalinizm; przemiany gospodarczo- społeczne w PRL; kryzysy polityczne lat 1956, 1968, 1970; wybór Polaka na papieża, rok 1980 i powstanie Solidarności, stan wojenny i lata osiemdziesiąte; przełom roku 1989.
25. Integracja Europy po II wojnie światowej. Udział III Rzeczypospolitej w procesie integracji .
26. Świat powojenny; konflikt Wschód-Zachód, etapy zimnej wojny; nowe zjawiska w kulturze masowej.

Etap I (szkolny)

Uczestnicy w etapie szkolnym rozwiążą test. Zakres tematyczny będzie dotyczył odpowiednio dobranych zagadnień z epoki panowania Piastów i Jagiellonów do 1572 roku.

Etap II (rejonowy)

Uczestnicy w etapie rejonowym rozwiążą test . Dodatkowy element stanowić będzie analiza i interpretacja źródła historycznego. Obowiązuje zakres tematyczny z etapu szkolnego poszerzony chronologicznie o zagadnienia z historii Polski i historii powszechnej z okresu do 1914 roku.

Uwaga !

W II etapie konkursu zadania będą obejmować problematykę etapu I i II.

Etap III (wojewódzki).

Uczestnicy w etapie wojewódzkim rozwiążą test oraz dokonają analizy i interpretacji źródła historycznego. Obowiązuje zakres etapu rejonowego poszerzony chronologicznie o zagadnienia z historii Polski i historii powszechnej XX wieku.

Uwaga!

W III etapie konkursu zdania będą obejmować problematykę etapu I,II, III,

Literatura podstawowa

Podręczniki i zeszyty ćwiczeń do historii dla gimnazjalistów dopuszczone do użytku szkolnego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Literatura uzupełniająca

- 1) Bogucka Maria, Kultura, naród, trwanie. Dzieje kultury polskiej od zarania do 1989 , Wydawnictwo Trio 2009 (wybrane rozdziały dotyczące tematyki konkursu)
- 2) Samsonowicz Henryk, Historia Polski do roku 1795, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1990.
- 3) Poczet polskich królów i książąt, Wydawnictwo Dolnośląskie 2001-2004.
- 4) Derwich Marek, Żurek Adam , Polska . Dzieje cywilizacji i narodu, Wydawnictwo Dolnośląskie 2002-2004 (wybrane rozdziały dotyczące tematyki poszczególnych etapów konkursu).
- 5) Paczkowski Andrzej, Pół wieku dziejów Polski 1939-1989, PWN, Warszawa 1998
- 6) Chwalba Andrzej , Historia Polski 1795-1918, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2000

Rozdział VII Kultura elit. Kultura popularna.

Rozdział VIII, p.4: „Polacy w europejskiej Wiośnie Ludów”

p.5:”Wojna krymska i Polacy”